

Hodnocení diplomové práce Filipa Koryty Portrét Jana Těsnohlídka ml.

Diplomant, sám praktikující tvůrce úspěšný nejen v žánru slam poetry, zvolil si coby téma práce analýzu tří básnických textů (*Násilí bez předsudků*, *Rakovina*, *Ještě je co ztratit*) a prozaické prvotiny (*Ada*) Jana Těsnohlídka ml. (nar. 1987) vydaných víceméně v jeho (Těsnohlídkově) vlastním nakladatelství na počátku desátých let.

Již od Úvodu je sympatický v textu přítomný diplomantův respekt ke „kráse poezie“, ať již formulovaný přímo, či opisem. J. Těsnohlídek je stručně představen, zmíněny jsou motivy, impulsy či „tvůrčí zdroje“, s nimiž se do psaní dle diplomanta pouštěl – představen je tak zprvu coby samouk poezii nečtoucí a upřednostňující spíše severské prózy a k inspiraci dozrávající nikoliv psaným, ale – aspoň občas – múzou milostnou, životy „*obyčejných lidí*“ (s. 10) a „*uhra-nut skutečností, že existuje útvar, do něhož lze vložit své pocity či nějaký příběh*“ (s. 10). Sotva si představit úchvatnější a zároveň čistší inspiraci. Sympatické.

Texty jsou posuzovány z roviny hláskoslovné, lexikální, syntaktické, morfologické a sémantické a doplněny několika většinou rozpornými „kritickými“ ohlasy (či spíše názorem duší spřízněných či nespřízněných?) ze zdrojů víceméně internetových, přesto se zajímavými nápady: „*Těsnohlídek (...) něco jako Jára Rudiš české poezie*“ (...) „*Lze si také představit, že si verše budou navzájem se zaujetím předčítat studenti*“ (D. Kaprálová, s. 21), „*Těsnohlídek polyká realitu jako laxativum a výsledný slovní průjem sází do veršů*“ (O. Hanus, s. 22). Pozoruhodně rozporné. Či pozoruhodně shodné?

Kupodivu právě v této názorově rozevláté pasáži se ocitají jakoby stěsná-ny mnohé, snad i podstatné, radosti a bolesti s otázkou nejen Těsnohlídkových textů: právě tyto „ohlasové“ pasáže dokumentují chaotický stav „kritiky“ stejně jako naznačují možné limity příštího hodnocení Těsnohlídkových tvůrčích aktivit diplomantem.

Ani v jedné z kapitol není zmíněn jakýkoliv Těsnohlídkův „přínos“ (možná nebylo autorovým záměrem), vždy jde pouze o popis daného, konstato-vání stavu; je a jistě i nadále zůstane otázkou, zda a do jaké míry „*vulgarismy jsou v autorově díle nenahraditelné a nevypustitelné, dokreslují atmosféru básní a pomáhají autenticitě*“ (s. 15), zda používání deiktických prostředků dostačuje k tomu, aby jazyk získal patinu civilnosti a signalizoval „*důraz na označovanou*

skutečnost“ (s. 18), zda skutečně „základní tvar sloves (infinitiv – JS) nutí člověka proniknout až na dřeň myšlenky“ (s. 18), jakou funkci při vnímání textu hraje užití či absence malých či velkých písmen (s. 28); skutečně absence interpunkce „pomáhá plynulosti a rychlosti četby“ (s. 43)? Nesignalizuje spíš autorovu (nikoliv diplomantovu) neznalost? Domnívá se p. Koryta opravdu, že verši „to všechno co /se ještě/ může/ stát// nebude víc než to// co bylo“ u Těsnohlídka „dochází k idealizaci minulosti“ (s. 37) a nikoliv k rezignaci na přítomnost? Diplomant - nepochybuji - sám jistě tuší, že chapadla básnické síly i krásy spočívají jinde a že laciných a notoricky známých fines lexikálních, morfologických, syntaktických atd. může s úspěchem užít kdekteřý diletant, jejich prostřednictvím však ještě nestvoří POEZII.

Nad diplomantova prostá konstatování a souhrny bych právě očekával odkazy na již výše zmiňovaný „přínos“ – kupř. pozastavení se nad tím, v čem spočívá Těsnohlídkova básnická či tvůrčí jedinečnost, výjimečnost, co je vlastní právě a pouze jemu, v čem je síla jeho **umělecké** výpovědi, čím dojíká, hladí, provokuje? Oč mu jde? Proč vlastně píše? Mají jeho texty tendenci k transcendenci, přesahu, či zůstanou beznadějně „zakopány“ v tomto druhém desetiletí? Nevylučuji, že stejně „bloudící“ populace mladých čtenářů (či diplomantem v Závěru zmíněných studentů) se s Těsnohlídkovými stavby může identifikovat, ale napadá mne, zda potom jde ještě o poezii a nikoliv o diagnózu.

Cením si naopak velmi kapitolek „sémantických“, tam je diplomant nejen Těsnohlídkem, ale i Korytou, je „in“, o autorovi mluví autor, v autorově tápání tápe autor, vzácné. Pouze na těchto místech je v práci živo!

Podle vlastních slov diplomanta se mu „stanovené cíle práce podařilo naplnit“ (s. 49), ani v nejmenším o tom nepochybuji, myslím, že se mu skutečně popsat a přiblížit Těsnohlídkovy texty zdařilo, přesto mi – a opět cituji slova diplomantova – pasáž „Mezi výrazné prvky Těsnohlídkova jazyka patří *deixe* či *nespisovnost*, *nulové užívání neologismů a archaismů*, *slangu* či *argotu* a *stěžejním tématem jsou pak různé alternativy mezilidských vztahů*“ (s. 49) přijde spíše jako postesknutí nad 3 542 dílem seriálu ČT.

Práce byla odevzdána před rokem, byl by dnes pohled diplomanta na dílo Jana Těsnohlídka ml. v něčem odlišný? Toť snad jediná má otázka k autorovi předložené práce.

Drobnosti: odkaz na pozn. 11 uveden sice na s. 12, omylem však zopakován i na straně následující, tam již žel bez poznámky, otázky znepokojující p.

Reisingera (poslední odstavec na s. 31 dole) již byly zodpovězeny opravdu mnohokrát; a mj. odmítám i jak ono svojské pojmenování University Karlovy, tak i nevhodné „*etc.*“ na s. 9.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výbornou až velmi dobrou.

V Plzni 20. 5. 2018

Jiří Staněk

oponent